

Bijlage 2 – Duiding KVK Regiodata kwartaalrapport november 2024

Dit KVK Regiodata kwartaalrapport biedt een uitgebreid overzicht van de economische situatie in de gemeente Achtkarspelen, met Friesland als referentiegebied. Het rapport is opgesteld op 23 november 2024 en bevat de meest actuele data over verschillende economische thema's.

Kengetallen

Achtkarspelen had op 1 oktober 2024 een bevolking van 28.149 inwoners en een oppervlakte van 10.398 hectare. De gemeente telde 3.346 bedrijfsvestigingen, wat neerkomt op 1.187 vestigingen per 10.000 inwoners. Er waren 2.217 zzp'ers geregistreerd, oftewel 787 per 10.000 inwoners. In 2023 waren er 9.996 banen in de gemeente, wat resulteert in 479 banen per 1.000 inwoners van 15-74 jaar.

In het derde kwartaal van 2024 werden 48 nieuwe vestigingen gestart (17,2 per 10.000 inwoners) en stopten 28 vestigingen (10,0 per 10.000 inwoners). Er werden geen faillissementen geregistreerd in deze periode.

Gebiedsprofiel

Vergeleken met het Nederlandse gemiddelde scoort Achtkarspelen qua demografie:

- Bovengemiddeld op het aandeel jongeren (0-19 jaar) en huishoudens met kinderen
- Ondergemiddeld op het aandeel niet-Westerse inwoners, alleenstaande huishoudens en het besteedbaar huishoudinkomen
- Een hoger aandeel laagopgeleiden versus een lager aandeel hoogopgeleiden in de beroepsbevolking.

Op het gebied van duurzaamheid valt op dat Achtkarspelen een hoger aardgasverbruik per woning heeft dan het landelijk gemiddelde, maar ook een hoger opgesteld vermogen van zonnepanelen per installatie.

Economisch gezien heeft Achtkarspelen minder zzp'ers, banen en vestigingen per inwoner dan het landelijk gemiddelde, maar wel een lager werkloosheidspercentage en minder leegstaande winkels.

Deze cijfers schetsen het beeld van een landelijke gemeente met een relatief jonge bevolking, een sterke focus op landbouw, en een lagere economische dichtheid dan het landelijk gemiddelde.

Vergeleken met het Nederlandse gemiddelde scoort Achtkarspelen op verschillende punten anders:

Demografie

- Lager groeipercentage bevolking (0,8% vs. 3,7%)
- Minder niet-Westerse inwoners (23 vs. 144 per 1.000 inwoners)
- Hoger aandeel jongeren (23,3% vs. 21,1%)
- Lager aandeel alleenstaande huishoudens (31,9% vs. 39,5%)
- Hoger aandeel huishoudens met kinderen (37,2% vs. 32,0%)
- Lager besteedbaar huishoudinkomen (€46.300 vs. €50.900)
- Hoger aandeel laagopgeleiden in de beroepsbevolking (25,0% vs. 20,8%)
- Lager aandeel hoogopgeleiden (25,0% vs. 41,0%)

Duurzaamheid

- Hoger aardgasverbruik per woning (1.270 m³ vs. 980 m³)
- Minder laadpunten voor elektrische auto's (15 vs. 62 per 10.000 auto's)
- Hoger opgesteld vermogen zonnepanelen per installatie (9,6 kW vs. 8,5 kW)

Economie

- Minder zzp'ers (754 vs. 958 per 10.000 inwoners)
- Lager percentage leegstaande winkels (3,8% vs. 6,0%)
- Iets lager werkloosheidspercentage (3,2% vs. 3,6%)
- Minder banen (479 vs. 715 per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)
- Minder vestigingen (1.152 vs. 1.406 per 10.000 inwoners)
- Minder gestarte vestigingen (102,0 vs. 155,5 per 10.000 inwoners)
- Hoger groeipercentage banen (3,2% vs. 2,5%)

Omgeving

- Lagere woningdichtheid (1,1 vs. 2,2 woningen per ha)
- Hoger aandeel agrarisch terrein (81,4% vs. 64,4%)
- Lager aandeel recreatie, bos en open natuurlijk terrein (4,0% vs. 16,8%)
- Minder misdrijven (212,8 vs. 450,8 per 10.000 inwoners)
- Lagere gemiddelde koopsom woningen (€305.273 vs. €428.570)

Bedrijvenstructuur

Achtkarspelen heeft relatief meer vestigingen in de bouw, detailhandel en land- en tuinbouw vergeleken met Friesland. Er zijn minder vestigingen in zakelijke diensten, horeca en cultuur, sport en recreatie. Het aantal vestigingen per 10.000 inwoners is gegroeid van 1.172 in januari 2022 naar 1.187 in oktober 2024.

De top 5 sectoren met de meeste vestigingen per 10.000 inwoners in Achtkarspelen zijn:

1. Bouw (240,6)
2. Detailhandel (204,1)
3. Zakelijke diensten (188,1)
4. Gezondheid (89,8)
5. Land- en tuinbouw (88,0)

Banen

De meeste banen in Achtkarspelen zijn te vinden in de detailhandel, bouw en industrie. Vergeleken met Friesland heeft Achtkarspelen relatief meer banen in de bouw en land- en tuinbouw, maar minder in de gezondheidszorg en zakelijke diensten. Het aantal banen per 1.000 inwoners (15-74 jaar) is gestegen van 435 in 2016 naar 479 in 2023.

De top 5 sectoren met de meeste banen per 1.000 inwoners (15-74 jaar) in Achtkarspelen zijn:

1. Detailhandel (79)
2. Bouw (75)
3. Industrie (72)
4. Gezondheid (51)
5. Overig (46)

Bedrijvendynamiek

In het derde kwartaal van 2024 werden er 17,2 nieuwe vestigingen per 10.000 inwoners gestart in Achtkarspelen, tegenover 23,9 in Friesland. De meeste starters waren actief in zakelijke diensten, bouw en detailhandel. Het aantal gestopte vestigingen was 10,0 per 10.000 inwoners, lager dan het Friese gemiddelde van 15,9. Er waren geen faillissementen in Achtkarspelen in dit kwartaal.

De netto groei van vestigingen was het hoogst in de bouw, zakelijke diensten en ICT en media. Detailhandel en overige sectoren lieten een lichte krimp zien.

Starters

In het derde kwartaal van 2024 werden de meeste nieuwe vestigingen gestart in de sectoren:

1. Zakelijke diensten (3,6 per 10.000 inwoners)
2. Bouw (3,2)
3. Detailhandel (2,1)

Het aantal gestarte vestigingen per 10.000 inwoners fluctueerde tussen 2022 en 2024, met een piek van 36,5 in het eerste kwartaal van 2023 en een dal van 17,2 in het derde kwartaal van 2024.

Stoppers

In het derde kwartaal van 2024 stopten de meeste vestigingen in de sectoren:

1. Detailhandel (2,5 per 10.000 inwoners)
2. Zakelijke diensten (2,1)
3. Overig, Gezondheid en Bouw (elk 1,1)

Het aantal gestopte vestigingen per 10.000 inwoners varieerde tussen 2022 en 2024, met een maximum van 23,4 in het vierde kwartaal van 2023 en een minimum van 8,2 in het tweede kwartaal van 2023.

Faillissementen

In het derde kwartaal van 2024 werden geen faillissementen geregistreerd in Achtkarspelen.

Groei

De sectoren met de sterkste groei in het aantal vestigingen per 10.000 inwoners waren:

1. Bouw (+2,1)
2. Zakelijke diensten en ICT en media (beide +1,4)
3. Persoonlijke dienstverlening (+1,1)

De detailhandel en de categorie 'overig' lieten een lichte krimp zien (-0,4 en -1,1 respectievelijk).

Zzp'ers

Het aantal zzp'ers per 10.000 inwoners is gestaag gegroeid van 724 op 1 januari 2022 naar 787 op 1 oktober 2024, iets minder dan het Friese gemiddelde van 830. De meeste zzp'ers zijn actief in de bouw, zakelijke diensten en detailhandel. Vergeleken met Friesland heeft Achtkarspelen relatief meer zzp'ers in de bouw en detailhandel, maar minder in zakelijke diensten en cultuur, sport en recreatie.

De top 5 sectoren met de meeste zzp'ers per 10.000 inwoners in Achtkarspelen zijn:

1. Bouw (185,6)
2. Zakelijke diensten (134,5)
3. Detailhandel (124,2)

4. Gezondheid (58,6)
5. Persoonlijke dienstverlening (56,1)

Conclusie

Achtkarspelen toont een stabiele economische ontwikkeling met enkele unieke kenmerken. De gemeente kenmerkt zich door een relatief jonge bevolking, een sterke agrarische sector en een gestaag groeiend aantal vestigingen en zzp'ers. Hoewel de economische indicatoren iets lager liggen dan het landelijk gemiddelde, laat de gemeente veerkracht zien met een laag werkloosheidspercentage en een gestage groei in bedrijvigheid. Deze conclusie benadrukt de unieke positie van Achtkarspelen: een landelijke gemeente met een stabiele economische basis, gedreven door lokaal ondernemerschap en een sterke gemeenschapszin.

Kernpunten

Demografische Kenmerken

- Bovengemiddeld aandeel jongeren (23,3% vs. 21,1% landelijk)
- Meer huishoudens met kinderen (37,2% vs. 32,0% landelijk)
- Lager besteedbaar huishoudinkomen (€46.300 vs. €50.900 landelijk)

Economische Indicatoren

- Aantal vestigingen: 3.346 (1.187 per 10.000 inwoners)
- Aantal zzp'ers: 2.217 (787 per 10.000 inwoners)
- Werkloosheidspercentage: 3,2% (lager dan landelijk gemiddelde)

Sectorale Verdeling

Top sectoren naar vestigingen:

1. Bouw (240,6 per 10.000 inwoners)
2. Detailhandel (204,1)
3. Zakelijke diensten (188,1)